



**БЕКІТЕМІН:**

**ДпҚББД ШҚ ҒӘ «Дарын»**

**орталығы директорының м.а.**

**К. Уразаева**

**2026 жыл**

**«Ұлы өнертапқыштыққа алғашқы қадам»  
инновациялық идеялардың республикалық байқауының  
облыстық кезеңін өткізу ережелері**

**1. Жалпы ережелер**

1.1. «Ұлы өнертапқыштыққа алғашқы қадам» инновациялық идеялардың республикалық байқауының облыстық кезеңін өткізу ережесі (бұдан әрі – Байқау) оның мақсатын, міндеттерін, ұйымдастыру форматын, оны өткізу тәртібін анықтайды.

1.2. Байқаудың мақсаты: білім алушыларға ғылым мен техниканың әр түрлі саласындағы, өнертапқыштық, зерттеу жұмыстарына тарту, талантты балаларға қолдау көрсету, тұлғаның шығармашылық құзыреттілігінде бәсекелестік артықшылықтарын қалыптастыру, балаларды қосымша біліммен қамту.

1.3. Байқаудың міндеттері:

1) білім алушылардың шығармашылығын, танымдылығын, интеллектуалды бастамаларын белсендіру;

2) білім алушылардың ғылыми-зерттеу істеріне қызығушылығын дамыту;

3) техникалық шығармашылық және өнертапқыштық саласында дарынды оқушыларды анықтау;

4) инновациялық өнертабыстар мен ғылыми-зерттеу қызметі саласындағы жаңа құзыреттерді, командада шығармашылық жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру

5) балаларды іс-шараларға тарту арқылы қосымша білім беруге қамтылуын арттыруға жәрдемдесу.

1.4. Байқауды ұйымдастырушы Шығыс Қазақстан облыстық білім басқармасы, дарындылық пен қосымша білім беруді дамытудың Шығыс Қазақстан ғылыми-әдістемелік «Дарын» орталығы (бұдан әрі – ДпҚББД ШҚ ҒӘ «Дарын» орталығы).

1.5. ДпҚББД ШҚ ҒӘ «Дарын» орталығы Ұйымдастыру комитетінің және қазылар алқасының құрамын қалыптастырады, байқауды өткізеді және қорытындысын шығарады.

**2. Байқауды өткізу мерзімі**

2.1. Байқаудың облыстық кезеңі 2026 жылғы 30 сәуірде қашықтық форматта өткізіледі.

2.2. Аудандардың, қалалардың білім бөлімдері басшыларының қолы қойылған байқауға қатысу туралы өтінім (1-қосымша) 2026 жылдың 22 сәуіріне дейін [konkurs.vko@mail.ru](mailto:konkurs.vko@mail.ru) электрондық поштасына қабылданады.

2.3. Байқау қорытындысы [shygysdaryn.kz](http://shygysdaryn.kz) сайтында орналастырылады.

2.4. Байқауға ұсынылған жұмыстар қайтарылмайды. Байқауды ұйымдастырушылар байқау материалдарын авторды көрсете отырып БАҚ-та жариялауға құқылы.

### 3. Байқауға қатысушылар

3.1. Байқауға аудандық, қалалық кезендердің жеңімпаздары – облыстың жалпы орта, қосымша білім беру ұйымдарының білім алушылары қатысады. Қатысушылардың жас санаты: 10-17 жас.

### 4. Байқауды өткізу тәртібі және шарты

4.1. Балаларды бұқаралық іс-шараларға қатыстыру арқылы қосымша білім беру жүйесінде қамтылуын арттыру үшін Байқау үш кезеңде өткізіледі:

- Бірінші кезең (іріктеу) – мектепішілік; аудандық (қалалық);
- Екінші кезең – облыстық;
- Үшінші (қорытынды) кезең – республикалық Байқау.

4.2. Байқаудың бірінші (іріктеу) кезеңін өткізу мерзімі аудандық (қалалық) білім бөлімдері басшыларының бұйрықтарымен анықталады.

4.3. Байқау келесі номинациялар бойынша өткізіледі:

1) **Смарт-көлік және электромобилдер** – (автономды көлік, электромобильдер, дрондар, жол талғамайтын смарт-көліктер, тәжірибелік прототиптер **1 қатысушы**);

2) **Робототехника және автоматтандырылған жүйелер** – (өнеркәсіптік роботтар, автоматтандырылған механизмдер, смарт-заводтар модельдері, тәжірибелік прототиптер **1 қатысушы**);

3) **Ауылшаруашылық және агротехнологиялық инновациялар саласындағы техникалық құрастыру** – (тракторлардың моделдері, автономды комбайндар, сенсорлық егін жүйелері, агрокешендер, тәжірибелік модельдер және басқа да заманауи агротехникалық үлгілер **1 қатысушы**);

4) **Су көлігі және экологиялық технологиялар саласындағы техникалық құрастыру** – (экологиялық катерлер, гидроплан, судағы автономды роботтар, энергия үнемдейтін су көліктер модельдері және басқа да заманауи прототиптер **1 қатысушы**);

5) **Авиация және дрон-технологиялар саласындағы техникалық құрастыру** – (пилотсыз ұшатын аппараттар, экранопландар, гидроұшақтар, амфибиялар, инновациялық ұшу шешімдері және т.б. **1 қатысушы**);

6) **Космостық және аэрокосмос инновациялары саласындағы техникалық құрастыру** – (ғарыштық станциялар, спутниктер, зымыран жүйелері, роботталған космостық құрылғылар және ілеспелі техника **1 қатысушы**);

7) **Құрылыс және смарт-инфрақұрылымдар саласындағы техникалық құрастыру** – («ақылды үйлер», спорттық нысандар, вокзалдар, порттар, сауда

орталықтары, энергия үнемдейтін кешендер басқа да заманауи архитектуралық прототиптер және т.б. **1 қатысушы**);

**8) «Үздік инновациялық рационализаторлық ұсыныс» жобасы.** Осы номинацияға кәсіпорын, ұйым немесе қоғам үшін ресурсты үнемдеуге бағытталған IT, смарт, ұйымдастырушылық, энергетикалық, роботтандырылған инновациялық ұсыныс қатыса алады (**1 қатысушы**).

**Легороботтарды** пайдалануға тыйым салынады. Берілген модельдер ашық микроконтроллер негізінде, қашықтан басқару пульттерімен орындалуы тиіс. Модельдерді мүмкіндігінше механикаландырып, электрлендіру ұсынылады (42 В-тан жоғары кернеуді қолдануға тыйым салынады).

4.4. **Модельдерді қорғау ұзақтығы – 3-5 минут.** Модельдер қатысушының өзі тарапынан дербес орындалуы тиіс. 3D-басып шығару және лазерлік станокта кесу арқылы орындалған бөлшектерді **ішінара** ғана қолдануға рұқсат етіледі (25%-дан аспауы тиіс).

4.5. Барлық номинациялар бойынша Байқауға қатысу міндетті болып табылады.

**Ескертпе:** команданың бір қатысушысы ғана екі номинацияға қатыса алады.

Байқауға <http://www.youtube.com> арнасында орналастырылған бейнематериалға **сілтеме** жолданады (**мәтіндік сипаттама, қолданыстағы модельдердің 2 фотосуреті**).

4.6. Модельді қорғауды бағалауға патенттің немесе басқа байқауда жүлделі орынның болуы әсер етпейді.

4.7. **Қолданыстағы модельдерді бағалау өлшемдері:**

қолданыстағы модельдің сипаттамасының болуы;

автордың шығармашылық идеясы (басымды);

қолданыстағы модельдің практикалық маңыздылығы (басымды);

қолданыстағы модельдің, жобаның өзектілігі;

қолданыстағы модельдің сапасы мен функционалдығы (басымды);

тақырыпты ашудың толықтығы;

креативті және инновациялық әзірleme.

## **5. Байқау қорытындысын шығару және жеңімпаздарды марапаттау**

5.1. Кәсіби әділқазылар алқасы байқау жұмыстарын 10 балдық жүйе бойынша Байқаудың бағалау өлшемдеріне сәйкес бағалайды. Қазылар алқасының мүшелері бағалау парақтарын толтырады, байқау жұмыстарын бағалау өлшемдеріне сәйкес әрбір параметр бойынша балл қояды. Әділ қазылар алқасының шешімі соңғы және хаттамамен ресімделеді.

5.2. Әділ қазылар алқасының мүшелері жеңімпаздарды анықтайды. Жеңімпаздар I, II, III дәрежедегі дипломдармен марапатталады. Қатысушыларға Байқауға қатысқаны туралы сертификаттар беріледі.

5.3. «Ұлы өнертапқыштыққа алғашқы қадам» инновациялық идеялардың облыстық кезеңінің жеңімпаздары республикалық байқауға қатысады.

Анықтама телефоны: 8(7232)76-26-91.





**УТВЕРЖДАЮ:**

**И.о. директора**

**ВК НМЦРО и ДО «Дарын»**

**К. Уразаева**

**\_\_\_\_\_ 2026 год**

## **Правила проведения областного этапа республиканского конкурса инновационных идей «Первый шаг к великому изобретению»**

### **1. Общие положения**

1.1. Настоящие Правила проведения областного этапа республиканского конкурса инновационных идей «Первый шаг к великому изобретению» (далее – Конкурс) определяют цель, задачи, формат, порядок его проведения.

1.2. Цель Конкурса: вовлечение обучающихся в исследовательскую, изобретательскую деятельность в различных областях науки и техники, поддержка талантливых детей, создание условий для формирования конкурентных преимуществ личности в творческой компетентности, охват детей дополнительным образованием.

1.3. Задачи:

1) активизация творческой, познавательной, интеллектуальной инициативы обучающихся;

2) развитие у обучающихся интереса к научно-исследовательской деятельности;

3) выявление талантливых, одаренных обучающихся в области научного и технического творчества;

4) формирование новых компетенций в области инновационных изобретений и научно-исследовательской деятельности, навыков творческой работы в команде;

5) содействие в увеличении охвата детей дополнительным образованием через привлечение их к мероприятиям.

1.4. Организаторами являются Восточно-Казахстанский научно-методический центр развития одаренности и дополнительного образования «Дарын» управления образования Восточно-Казахстанской области (далее – ВК НМЦРОиДО «Дарын»).

1.5. ВК НМЦРОиДО «Дарын» формируют состав организационного комитета и состав жюри, осуществляют проведение Форума, анализируют и подводят итоги.

### **2. Сроки проведения Конкурса**

2.1. Областной этап Конкурса проводится в дистанционном формате **30 апреля 2026 года**.

2.2. Отделы образования районов, городов направляют заявки (1-приложение) **до 22 апреля 2026 года** на электронную почту: [konkurs.vko@mail.ru](mailto:konkurs.vko@mail.ru).

2.3. Итоги Конкурса будут размещены на сайте [shygysdaryn.kz](http://shygysdaryn.kz).

2.4. Представленные на Конкурс работы не возвращаются. Организаторы Конкурса вправе опубликовать материалы конкурса в СМИ с указанием автора.

### 3. Участники Конкурса

3.1 В Конкурсе принимают участие победители районных, городских этапов – обучающиеся организаций общего среднего, дополнительного образования области. Возраст участников: **10-17 лет**.

### 4. Условия и порядок проведения Конкурса

4.1. Для увеличения охвата детей дополнительным образованием через участие в мероприятиях Конкурс проводится в три этапа:

- Первый этап (отборочный) – внутришкольный; районный (городской);
- Второй этап – областной;
- Третий (заключительный) этап – республиканский.

4.2. Сроки проведения первого (отборочного) этапа Конкурса определяются приказами руководителей районных (городских) отделов образования.

4.3. Конкурс проводится по следующим номинациям:

**1) Смарт-транспорт и электромобили** – (автономный транспорт, электромобили, дроны, внедорожники, экспериментальные прототипы **1 участник**);

**2) Робототехника и автоматизированные системы** – (промышленные роботы, автоматизированные механизмы, модели смарт-заводов, опытные прототипы **1 участник**);

**3) Техническая сборка в области сельскохозяйственных и агротехнологических инноваций** – (модели тракторов, автономные комбайны, сенсорные системы земледелия, агрокомплексы, экспериментальные модели и другие современные агротехнические модели **1 участник**);

**4) Техническая сборка в области водного транспорта и экологических технологий** – (экологические катера, гидроплан, автономные роботы на воде, энергосберегающие модели водного транспорта и другие современные прототипы **1 участник**);

**5) Техническая сборка в области авиации и дрон-технологий** – (беспилотные летательные аппараты, экранопланы, гидросамолеты, амфибии, инновационные летные решения и др. **1 участник**);

**6) Техническая сборка в области космических и аэрокосмических инноваций** – (космические станции, спутники, ракетные системы, роботизированные космические устройства и сопутствующая техника **1 участник**);

**7) Техническая сборка в сфере строительства и смарт-инфраструктуры** – («умные дома», спортивные объекты, вокзалы, порты, торговые центры, энергосберегающие комплексы, другие современные архитектурные прототипы и др. **1 участник**);

**8) Проект «Лучшая инновационная рационализаторская инициатива».** В данной номинации могут участвовать IT, смарт, организационные, энергетические и

роботизированные инициативы, направленные на ресурсосбережение для предприятия, организации или общества. **(1 участник)**.

Использование **легороботов** запрещается. Данные модели должны быть выполнены на открытом микроконтроллере, на дистанционных пультах, желательно модели механизировать, электрифицировать (напряжение тока выше 42 ВТ запрещается).

4.4. Продолжительность защиты **моделей – 3-5 минут**. Модели должны быть выполнены участником самостоятельно. Допускается только **частичное** выполнение модели, выполненные на 3 D-печати и нарезки на лазерном станке (не более 25%).

4.5. Участие в Конкурсе по всем номинациям является обязательным.

**Примечание:** только один участник команды может участвовать в двух номинациях. На конкурс направляются ссылка на видеоматериал, размещенный на канале <http://www.youtube.com> (**текстовое описание, 2 фотографии действующей модели**).

4.6. На оценку защиты модели не влияет наличие патента или призового места, занятого в другом конкурсе.

4.7. **Критерии оценивания действующих моделей:**

наличие описания действующей модели;

творческая задумка автора (приоритетный);

практическая значимость действующей модели (приоритетный);

актуальность действующей модели, проекта;

качество и функциональность действующей модели (приоритетный);

полнота раскрытия темы;

креативность и инновационная разработка (приоритетный).

## **5. Подведение итогов Конкурса и награждение победителей**

5.1. Оценивает Конкурсные работы профессиональное жюри в соответствии с критериями оценивания по 10-балльной системе. Члены жюри заполняют оценочные листы, выставляют баллы в соответствии с критериями оценки конкурсных работ. Решение жюри окончательное и оформляется протоколом.

5.2. Члены жюри определяют победителей. Победители награждаются дипломами I, II, III степеней. Участникам Конкурса вручаются сертификаты об участии.

5.3. Победители областного этапа примут участие в республиканском конкурсе «Первый шаг к великому изобретению».

Телефон для справок: 8(7232)76-26-91.

